

1. Между тем, когда собрались тысячи народа, так что теснили друг друга, Он начал говорить сперва ученикам Своим: берегитесь закваски фарисейской, которая есть лицемерие.

УПО: Того часу, як зібралися десятитисячні натовпи народу, аж топтали вони один одного, Він почав промовляти перш до учнів Своїх: Стережіться розчини фарисейської, що є лицемірство!

KJV: In the mean time, when there were gathered together an innumerable multitude of people, insomuch that they trode one upon another, he began to say unto his disciples first of all, Beware ye of the leaven of the Pharisees, which is hypocrisy.

2. Нет ничего сокровенного, что не открылось бы, и тайного, чего не узнали бы.

УПО: Бо немає нічого захищеного, що не відкриється, ні таємного, що не виявиться.

KJV: For there is nothing covered, that shall not be revealed; neither hid, that shall not be known.

3. Посему, что вы сказали в темноте, то услышится во свете; и что говорили на ухо внутри дома, то будет провозглашено на кровлях.

УПО: Тому все, що казали ви потемки, при світлі почувється, що ж шептали на вухо в коморах, на дахах проповідане буде.

KJV: Therefore whatsoever ye have spoken in darkness shall be heard in the light; and that which ye have spoken in the ear in closets shall be proclaimed upon the housetops.

4. Говорю же вам, друзьям Моим: не бойтесь убивающих тело и потом не могущих ничего более сделать;

УПО: Кажу ж вам, Своїм друзям: Не бійтеся тих, хто тіло вбиває, а потім більш нічого не може вчинити!

KJV: And I say unto you my friends, Be not afraid of them that kill the body, and after that have no more that they can do.

5. но скажу вам, кого бояться: бойтесь того, кто, по убиении, может ввергнуть в геенну: ей, говорю вам, того бойтесь.

УПО: Але вкажу вам, кого треба боятися: Бійтеся того, хто має владу, убивши, укинути в геенну. Так, кажу вам: Того бійтеся!

KJV: But I will forewarn you whom ye shall fear: Fear him, which after he hath killed hath power to cast into hell; yea, I say unto you, Fear him.

6. Не пять ли малых птиц продаются за два ассария? и ни одна из них не забыта у Бога.
УПО: Чи ж не п'ять горобців продають за два гроші? Та проте перед Богом із них ні один не забутий.

KJV: Are not five sparrows sold for two farthings, and not one of them is forgotten before God?

7. А у вас и волосы на голове все сочтены. Итак не бойтесь: вы дороже многих малых птиц.

УПО: Але навіть волосся вам на голові пораховане все. Не бійтесь: вартніші ви за багатьох горобців!

KJV: But even the very hairs of your head are all numbered. Fear not therefore: ye are of more value than many sparrows.

8. Сказываю же вам: всякого, кто исповедает Меня пред человеками, и Сын Человеческий исповедает пред Ангелами Божиими;

УПО: Кажу ж вам: Кожного, хто перед людьми Мене визнає, того визнає й Син Людський перед Анголами Божими.

KJV: Also I say unto you, Whosoever shall confess me before men, him shall the Son of man also confess before the angels of God:

9. а кто отвергнется Меня пред человеками, тот отвержен будет пред Ангелами Божиими.

УПО: Хто ж Мене відцурається перед людьми, того відцураються перед Анголами Божими.

KJV: But he that denieth me before men shall be denied before the angels of God.

10. И всякому, кто скажет слово на Сына Человеческого, прощено будет; а кто скажет хулу на Святаго Духа, тому не простится.

УПО: І кожному, хто скаже слово на Людського Сина, йому проститься; а хто зневажатиме Духа Святого, не проститься.

KJV: And whosoever shall speak a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but unto him that blasphemeth against the Holy Ghost it shall not be forgiven.

11. Когда же приведут вас в синагоги, к начальствам и властям, не заботьтесь, как или что отвечать, или что говорить,

УПО: А коли вас водитимуть до синагог, і до урядів, і до влад, не турбуйтеся, як або що відповідати чи що говорити,

KJV: And when they bring you unto the synagogues, and unto magistrates, and powers, take ye no thought how or what thing ye shall answer, or what ye shall say:

12. ибо Святой Дух научит вас в тот час, что должно говорить.

УПО: Дух бо Святой вас навчить тієї години, що потрібно казати!

KJV: For the Holy Ghost shall teach you in the same hour what ye ought to say.

13. Некто из народа сказал Ему: Учитель! скажи брату моему, чтобы он разделил со мною наследство.

УПО: І озвався до Нього один із народу: Учителю, скажи братові моему, щоб він спадщиною поділився зо мною.

KJV: And one of the company said unto him, Master, speak to my brother, that he divide the inheritance with me.

14. Он же сказал человеку тому: кто поставил Меня судить или делить вас?

УПО: А Він відказав йому: Чоловіче, хто поставив над вами Мене за суддю або за подільника?

KJV: And he said unto him, Man, who made me a judge or a divider over you?

15. При этом сказал им: смотрите, берегитесь любостяжания, ибо жизнь человека не зависит от изобилия его имени.

УПО: І промовив до них: Глядіть, остерігайтеся всякої зажерливости, бо життя чоловіка не залежить від достатку маєтку його.

KJV: And he said unto them, Take heed, and beware of covetousness: for a man's life consisteth not in the abundance of the things which he possesseth.

16. И сказал им притчу: у одного богатого человека был хороший урожай в поле;

УПО: І Він розповів їм притчу, говорячи: В одного багача гойно нива вродила була.

KJV: And he spake a parable unto them, saying, The ground of a certain rich man brought forth plentifully:

17. и он рассуждал сам с собою: что мне делать? некуда мне собрать плодов моих?

УПО: І міркував він про себе й казав: Що робити, що не маю куди зібрати плодів своїх?

KJV: And he thought within himself, saying, What shall I do, because I have no room where to

bestow my fruits?

18. И сказал: вот что сделаю: сломаю житницы мои и построю большие, и соберу туда весь хлеб мой и всё добро мое,

УПО: І сказав: Оце я зроблю, порозвалюю клуні свої, і просторніші поставлю, і позбираю туди пашню свою всю та свій достаток.

KJV: And he said, This will I do: I will pull down my barns, and build greater; and there will I bestow all my fruits and my goods.

19. и скажу душе моей: душа! много добра лежит у тебя на многие годы: покойся, ешь, пей, веселись.

УПО: І скажу я душі своїй: Душе, маеш багато добра, на багато років складеного.

Спочивай, їж та пий, і веселися!

KJV: And I will say to my soul, Soul, thou hast much goods laid up for many years; take thine ease, eat, drink, and be merry.

20. Но Бог сказал ему: безумный! в сию ночь душу твою возьмут у тебя; кому же достанется то, что ты заготовил?

УПО: Бог же до нього прорік: Нерозумний, ночі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому позостанеться те, що ти був наготовив?...

KJV: But God said unto him, Thou fool, this night thy soul shall be required of thee: then whose shall those things be, which thou hast provided?

21. Так [бывает с тем], кто собирает сокровища для себя, а не в Бога богатеет.

УПО: Так буває і з тим, хто збирає для себе, та не багатіє в Бога.

KJV: So is he that layeth up treasure for himself, and is not rich toward God.

22. И сказал ученикам Своим: посему говорю вам, --не заботьтесь для души вашей, что вам есть, ни для тела, во что одеться:

УПО: І промовив Він учням Своїм: Через це кажу вам: Не журіться про життя, що ви будете їсти, і ні про тіло, у що ви зодягнетесь.

KJV: And he said unto his disciples, Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat; neither for the body, what ye shall put on.

23. душа больше пищи, и тело--одежды.

УПО: Бо більше від їжі життя, а тіло від одягу.

KJV: The life is more than meat, and the body is more than raiment.

24. Посмотрите на воронов: они не сеют, не жнут; нет у них ни хранилищ, ни житниц, и Бог питает их; сколько же вы лучше птиц?

УПО: Погляньте на гайвороння, що не сіють, не жнуть, нема в них комори, ні клуні, проте Бог їх годує. Скільки ж більше за птахів ви варті!

KJV: Consider the ravens: for they neither sow nor reap; which neither have storehouse nor barn; and God feedeth them: how much more are ye better than the fowls?

25. Да и кто из вас, заботясь, может прибавить себе роста хотя на один локоть?

УПО: Хто ж із вас, коли журиться, додати зможе до зросту свого бодай ліктя одного?

KJV: And which of you with taking thought can add to his stature one cubit?

26. Итак, если и малейшего сделать не можете, что заботитесь о прочем?

УПО: Тож коли ви й найменшого не подолаєте, то чого ж ви про інше клопочетесь?

KJV: If ye then be not able to do that thing which is least, why take ye thought for the rest?

27. Посмотрите на лилии, как они растут: не трудятся, не прядут; но говорю вам, что и Соломон во всей славе своей не одевался так, как всякая из них.

УПО: Погляньте на ті он лілеї, як вони не прядуть, ані тчуть. Але говорю вам, що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з них!

KJV: Consider the lilies how they grow: they toil not, they spin not; and yet I say unto you, that Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

28. Если же траву на поле, которая сегодня есть, а завтра будет брошена в печь, Бог так одевает, то кольми паче вас, малoverы!

УПО: І коли он траву, що сьогодні на полі, а завтра до печі вкидається, Бог так зодягає, скільки ж краще зодягне Він вас, маловірні!

KJV: If then God so clothe the grass, which is to day in the field, and to morrow is cast into the oven; how much more will he clothe you, O ye of little faith?

29. Итак, не ищите, что вам есть, или что пить, и не беспокойтесь,

УПО: І не шукайте, що будете їсти, чи що будете пити, і не клопочіться.

KJV: And seek not ye what ye shall eat, or what ye shall drink, neither be ye of doubtful mind.

30. потому что всего этого ищут люди мира сего; ваш же Отец знает, что вы имеете нужду в том;

УПО: Бо всього цього й люди світу оцього шукають, Отець же ваш знає, що того вам потрібно.

KJV: For all these things do the nations of the world seek after: and your Father knoweth that ye have need of these things.

31. наипаче ищите Царствия Божия, и это всё приложится вам.

УПО: Шукайте отож Його Царства, а це вам додасться!

KJV: But rather seek ye the kingdom of God; and all these things shall be added unto you.

32. Не бойся, малое стадо! ибо Отец ваш благоволил дать вам Царство.

УПО: Не лякайся, черідко мала, бо сподобалося Отцю вашому дати вам Царство.

KJV: Fear not, little flock; for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom.

33. Продавайте имена ваши и давайте милостыню. Приготовляйте себе влагалища не ветшающие, сокровище неоскудевающее на небесах, куда вор не приближается и где моль не съедает,

УПО: Продавайте достатки свої та милостиню подавайте. Робіть калитки собі не старіючі, невичерпний скарб той у небі, куди не закрадається злодій, і міль де не точить.

KJV: Sell that ye have, and give alms; provide yourselves bags which wax not old, a treasure in the heavens that faileth not, where no thief approacheth, neither moth corrupteth.

34. ибо где сокровище ваше, там и сердце ваше будет.

УПО: Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше!

KJV: For where your treasure is, there will your heart be also.

35. Да будут чресла ваши препоясаны и светильники горящи.

УПО: Нехай підперезані будуть вам стегна, а світла ручні позасвічувані!

KJV: Let your loins be girded about, and your lights burning;

36. И вы будьте подобны людям, ожидающим возвращения господина своего с брака, дабы, когда придёт и постучит, тотчас отворить ему.

УПО: І будьте подібними до людей, що очікують пана свого, коли вернеться він із весілля, щоб, як прийде й застукає, відчинити негайно йому.

KJV: And ye yourselves like unto men that wait for their lord, when he will return from the wedding; that when he cometh and knocketh, they may open unto him immediately.

37. Блаженны рабы те, которых господин, придя, найдёт бодрствующими; истинно говорю вам, он препояшется и посадит их, и, подходя, станет служить им.

УПО: Блаженні раби ті, що пан, коли прийде, то знайде, що пильнують вони! Поправді кажу вам: підпережеться він і їх посадовить, і, підійшовши, буде їм послуговувати.

KJV: Blessed are those servants, whom the lord when he cometh shall find watching: verily I say unto you, that he shall gird himself, and make them to sit down to meat, and will come forth and serve them.

38. И если придет во вторую стражу, и в третью стражу придет, и найдет их так, то блаженны рабы те.

УПО: І коли прийде о другій чи прийде о третій сторожі, та знайде так само, блаженні вони!

KJV: And if he shall come in the second watch, or come in the third watch, and find them so, blessed are those servants.

39. Вы знаете, что если бы ведал хозяин дома, в который час придет вор, то бодрствовал бы и не допустил бы подкопать дом свой.

УПО: Знайте ж це, що коли б знав господар, о котрій то годині підкрадеться злодій, то він пильнував би, і свого б дому не дав підкопати.

KJV: And this know, that if the goodman of the house had known what hour the thief would come, he would have watched, and not have suffered his house to be broken through.

40. Будьте же и вы готовы, ибо, в который час не думаете, приидет Сын Человеческий.

УПО: Тому будьте готові і ви, бо прийде Син Людський тієї години, коли ви не думаете!

KJV: Be ye therefore ready also: for the Son of man cometh at an hour when ye think not.

41. Тогда сказал Ему Петр: Господи! к нам ли притчу сию говоришь, или и ко всем?

УПО: Озався ж Петро: Господи, чи до нас кажеш притчу оцю, чи до всіх?

KJV: Then Peter said unto him, Lord, speakest thou this parable unto us, or even to all?

42. Господь же сказал: кто верный и благоразумный домоправитель, которого господин поставил над слугами своими раздавать им в своё время меру хлеба?

УПО: А Господь відказав: Хто ж тоді вірний і мудрий домоправитель, що пан настановить його над своїми челядниками, щоб давати харч визначену своєчасно?

KJV: And the Lord said, Who then is that faithful and wise steward, whom his lord shall make ruler over his household, to give them their portion of meat in due season?

43. Блажен раб тот, которого господин его, придя, найдет поступающим так.

УПО: Блаженный той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так!

KJV: Blessed is that servant, whom his lord when he cometh shall find so doing.

44. Истинно говорю вам, что над всем именем своим поставит его.

УПО: Поправді кажу вам, що над всім маєтком своїм він поставить його.

KJV: Of a truth I say unto you, that he will make him ruler over all that he hath.

45. Если же раб тот скажет в сердце своем: не скоро придет господин мой, и начнет бить слуг и служанок, есть и пить и напиваться, --

УПО: А коли раб той скаже у серці своїм: Забариться пан мій прийти, і зачне бити слуг та служниць, їсти та пити та напиватися,

KJV: But and if that servant say in his heart, My lord delayeth his coming; and shall begin to beat the menservants and maidens, and to eat and drink, and to be drunken;

46. то придет господин раба того в день, в который он не ожидает, и в час, в который не думает, и рассечет его, и подвергнет его одной участи с неверными.

УПО: то прийде раба того пан за дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає, і розітне його пополювині, і визначить долю йому з невірними!

KJV: The lord of that servant will come in a day when he looketh not for him, and at an hour when he is not aware, and will cut him in sunder, and will appoint him his portion with the unbelievers.

47. Раб же тот, который знал волю господина своего, и не был готов, и не делал по воле его, бит будет много;

УПО: А раб той, що знав волю свого господаря, але не приготував, ані не вчинив згідно волі його, буде тяжко побитий.

KJV: And that servant, which knew his lord's will, and prepared not himself, neither did according to his will, shall be beaten with many stripes.

48. а который не знал, и сделал достойное наказания, бит будет меньше. И от всякого, кому дано много, много и потребуется, и кому много вверено, с того больше взыщут.
УПО: Хто ж не знав, а вчинив каригідне, буде мало він битий. Тож від кожного, кому дано багато, багато від нього й жадатимуть. А кому багато повірено, від того ще більше жадатимуть.

KJV: But he that knew not, and did commit things worthy of stripes, shall be beaten with few stripes. For unto whomsoever much is given, of him shall be much required: and to whom men have committed much, of him they will ask the more.

49. Огонь пришел Я низвести на землю, и как желал бы, чтобы он уже возгорелся!

УПО: Я прийшов огонь кинути на землю, і як Я прагну, щоб він уже запалав!

KJV: I am come to send fire on the earth; and what will I, if it be already kindled?

50. Крещением должен Я креститься; и как Я томлюсь, пока сие совершится!

УПО: Я ж маю хреститися хрищенням, і як Я мучуся, поки те сповниться!

KJV: But I have a baptism to be baptized with; and how am I straitened till it be accomplished!

51. Думаете ли вы, что Я пришел дать мир земле? Нет, говорю вам, но разделение;

УПО: Чи ви думаєте, що прийшов Я мир дати на землю? Ні, кажу вам, але поділ!

KJV: Suppose ye that I am come to give peace on earth? I tell you, Nay; but rather division:

52. ибо отныне пятеро в одном доме станут разделяться, трое против двух, и двое против трех:

УПО: Віднині бо п'ятеро в домі одному поділені будуть: троє супроти двох, і двоє супроти трьох.

KJV: For from henceforth there shall be five in one house divided, three against two, and two against three.

53. отец будет против сына, и сын против отца; мать против дочери, и дочь против матери; свекровь против невестки своей, и невестка против свекрови своей.

УПО: Стане батько на сина, а син проти батька, мати проти дочки, а дочка проти матері, свекруха навпроти невістки своєї, а невістка навпроти свекрухи!...

KJV: The father shall be divided against the son, and the son against the father; the mother against the daughter, and the daughter against the mother; the mother in law against her daughter in law, and the daughter in law against her mother in law.

54. Сказал же и народу: когда вы видите облако, поднимающееся с запада, тотчас говорите: дождь будет, и бывает так;

УПО: Промовив же Він і до народу: Як побачите хмару, що з заходу суне, то кажете зараз: Зближається дощ, і так і буває.

KJV: And he said also to the people, When ye see a cloud rise out of the west, straightway ye say, There cometh a shower; and so it is.

55. и когда дует южный ветер, говорите: зной будет, и бывает.

УПО: А коли віє вітер південний, то кажете: Буде спекота, і буває.

KJV: And when ye see the south wind blow, ye say, There will be heat; and it cometh to pass.

56. Лицемеры! лице земли и неба распознавать умеете, как же времени сего не узнаете?

УПО: Лицемери, лице неба й землі розпізнати ви вмієте, чому ж не розпізнаєте часу цього?

KJV: Ye hypocrites, ye can discern the face of the sky and of the earth; but how is it that ye do not discern this time?

57. Зачем же вы и по самим себе не судите, чему быть должно?

УПО: Чого ж і самі по собі ви не судите, що справедливе?

KJV: Yea, and why even of yourselves judge ye not what is right?

58. Когда ты идешь с соперником своим к начальству, то на дороге постарайся освободиться от него, чтобы он не привел тебя к судье, а судья не отдал тебя истязателю, а истязатель не вверг тебя в темницу.

УПО: Бо коли до уряду ти йдеш зо своїм супротивником, попильнуй з ним залагодити по дорозі, щоб тебе до судді не потяг він, а суддя щоб прислужникові не віддав тебе, а прислужник щоб не посадив до в'язниці тебе.

KJV: When thou goest with thine adversary to the magistrate, as thou art in the way, give diligence that thou mayest be delivered from him; lest he hale thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and the officer cast thee into prison.

59. Сказываю тебе: не выйдешь оттуда, пока не отдашь и последней полушки.

УПО: Поправді кажу тобі: Не вийдеш ізвідти, поки не віддаси й останнього шеляга!

KJV: I tell thee, thou shalt not depart thence, till thou hast paid the very last mite.